

smemo svojega boljšega in starejšega blaga, ako ga tu in tam imamo, nikoli zamenjati s slabejim, novejšim; ne tedaj, da bi pisali: „naše prijatelje smo zgubili“ namesto svoje, — ne da bi kdaj zanemarjali „genitivum negationis“, — ne da bi kdaj pisali: „vsak človek v tej okolici mi je poznat (bekannt)“ namesto „znan“ itd. Ker (ne kjer) se radi bližamo svojim južnim bratom, posnemajmo jih v pisavi predloga *u* namesto našega dosti preobilnega *v*, ki ima le malo pravice; če pišemo uže, zakaj pišemo vbog? — če pišemo uzrok, zakaj ne pišemo unuk? — če pišemo ugasniti, zakaj ne tudi ustanoviti? itd. — in kadar pišemo po njih oblikah, ostanimo dosledni v tej pisavi; če že pišemo „u Ljubljani“, pišimo potem tudi „u naših krajih“ itd.; — varimo se, ker že svoje germanizme grajamo, da ne posnemamo germanizmov drugih. Bližanje horvaško-serbskemu narečju je lepa reč; tudi naj nam je sveta dolžnost; al kdor to pot nastopi, nastopi težko pot, ker mu je treba spred in zad oči imeti, da vsaki hip ne zaide v staro mu navadno pisavo in ne napravi neprijetnega ričeta. Ne, da bi kdo mislil, da vse te opombe veljajo našemu „Mlinarjevemu Janezu“; omenili smo le to in uno pri tej priliki, ker je ravno beseda tako nanesla. Knjižica „Mlinarjev Janez“ ni sicer brez slovniških pogrškov in ni brez germanizmov, — pa kdo bo v takem mičnem delu, v katerem od konca do kraja veje narodni duh, v katerem se bere toliko pravih domačih izrekov, in v katerem nas razveseljuje toliko lepih prilik in izverstnih pripodob, da človek mnogokrat v podobi živo pred seboj vidi, kar mu beseda pravi, — kdo bo — rečemo — pri toliki notranji vrednosti celega dela se spodtikoval nad takimi rečmi, v katerih nobeden ni brez madeža in kritikar spet kritikarja, govor protigovor najde. — Natis knjižice je ličen. Dobiva se, kakor smo zvedili, delce sedaj samo še pri gosp. pisatelju v Zagrebu.

Šmešnice.

* Nek pijanec za vročnico bolan leži in v eno mer toži, da ga neprenehoma huda žeja muči. Ko vidi pri postelji zdravitelje posvetovati in pričkati se, s čim bi žejo pregnati mogli, naš bolnik jezno skrikne: „Gospodje, dajte mi raji vročnico pregnati, — žejo si znam sam ugasiti“.

* Nekemu novincu je korporal očital, da je njegova puška zmiraj rijava. „To nič ne dé — se novinec izgovarja — rudeče lisice najhujše grizejo“.

* Dva revna študenta, spijoča v eni postelji, slišita natihoma okno odpirati in tata v spavnico lesti, ki je v tami okoli sebe tipal. „Mene je sram“ — šepeta en študent svojemu tovaršu, da tat celó nič pri nama najdel ne bo. „Zadéri se nad njim!“ — je djal drugi — „morda nama straha še kaj spustí, kar je drugod ukradel“.

Dopisi.

Iz Siska 17. julija. Mir, ki je bil tako rekoč čez noč sklenjen, je tudi naše špekulante nekoliko osupnil, in menda je zavoljo tega žitna kupčija pri nas ta teden precej tiha. Le kakih 4000 vagánov koruze se je po 2 gold. 10 — do 2 gold. 20 kr. nov. dn. spečalo, čeravno je skor pri vsaki robu cena nekoliko odjenjala; pšenico derže po 4 gold. 50 do 4 gold. 80 kr., oves po 2 gold. 45 do 90 kr., soršico po 3 gold. 14 do 3 gold. 40 kr., tripolico po 3 gold. 35 do 3 gold. 75 kr., ječmen po 1 gold. 95 kr. novega dnarja. Ker so vode sila majhne, že za ladije je delj časa velika težava, in če bo taka suša še dalje terpela, tudi čolnov za ljudi ne bo voda več nesla.

Iz Tersta 20. julija. — Ljube „Novice“! Povedale ste nam v svojem zadnjem listu smešnico, da neki tergovec s suho robo je po prihodu iz Tersta pripovedoval svojim radovednim sosedom veliko posebnost, da je tisti „ver-

toglavi türn“, ki pri morji stoji in ki je poprej cele noči okol sebe berlel, nedavno na obé očesi popolnoma oslepel, da pa našemu tergovcu ni znano, kdo je kriv tega oslepljenja. — Ta reč je pa taka-le: Na sv. Florijana večer, če se ne motimo, je letos zadnjič svetila luč našega svetilnika, in to za tega voljo, da ne bi prijadrili sovražniki ponoči v naš zaliv in se še naverh norce iz nas delali, da smo „vertoglavca“ v pripomoč njih ošabnih namenov prižgali. Saj se tudi mi nadjamo, da v selu, kodar naš tergovec biva, luči gotovo zato ne prižgejo, da bi tatje ponoči ložej v njih hrame smukati mogli, ampak le v svojo korist. Kar pa zadeva besedo, da je oslepel naš „vertoglavi türn“ na obé očesi, je ta tolikoveč bosa, ker ima le eno samo oko, pa skorej večje ko so hišne duri našega tergovca. Tudi vertoglavca ni berlel ponoči, ampak je že več ko leto in dan prav lepo in kaj čisto svetlobo okolj sebe cedil. Zvečer 15. dan t. m. smo spet zagledali luč svetilnika, ki smo je pričakovali še bolj željno, kakor pa naši verli sosede Ljubljanci v meglenih zimskih časih prijaznega sija ljubega solnca. Bog daj, da bi nam dolgo in dolgo v miru svetila! Parobrodi švigajo pale urni ko ostrovidi sém ter tjé in barke se zibljejo polahno kakor modri labudi proti luki. Na gradu so dali slovó žolto-černkljasti zastavi — gotovo ne k časti nemškemu Mihatu — in spet nas pozdravlja navadna domača s svojima dvema rudečima, v sredi pa z belim brunom. — Naj Vam še povem, da smo tudi osnovali tukaj bratovščino zoper kletvino in rotnje. Da bi le kaj opravila! Al če se bo v bratovščini več takih našlo, kakor smo slišali unidan dva se prepirati: ali je tudi to rotnje, če kdo pravi „Pri moji kokoši!“ bo bratovščini še — dohtarja treba in pa posebnega besednika! — Da imamo tukaj zmirom novic dovolj, je naš tergovec govoril resnično, pa je tudi res, da Terst brez teržtva je to, kar riba brez vode, tič brez peruti in pa naš tergovec brez suhe robe in brez konja. Z Bogom!

Iz velih Mun v Čičarii 16. julija. — Veseli smo pričakovali obilne žetve od malo polja in se veselili Božjega blagoslova, kar pride včeraj okoli poldné huda ura in taka strašna toča (grad), da že dalj časa ljudje ne pomnijo take; vse kar je dosegla, je čisto pomlatila; sadje, kterege se pač malo pri nas najde, razun kakošne slive, je več od polovice pokončala; zelja, malo poprej presajenega v zelnjake, ne bo skoro nič; z eno besedo: slabo leto nam žuga. — Kako daleč pa je ta nevihta segla, nam ni še znano. — Sliši se, da po Kastavščini sém ter tjé pa tudi po drugih sosednih krajih krompir že zeló črn prihaja in gnjije; pri nas pa vendar od te uime še ni nič glasa. — Naši ljudje silno vrejo v Polo z vozmi in konji, kjer neprenehoma pri morji terdnjave in druge stavbe delajo za brambo pred Francozom; zaslužil si je res že marsikter kosček kruha, akoravno je ondi vse drago, in je kraj nevaren nalesti merzlico kakor si bodi. — Ni dolgo, kar je razsajala pri nas huda otročja bolezen: gerlo jih je začelo boleti, da niso mogli lahko požerati, in silen ogenj jih je terl; nekterim je tudi vrat celó otekel; malokteri je ostal. Kakošna bolezen je nek to? *)

Sajovec Jakob.

Iz Novega mesta 21. jul. Danes je na obešalnicah smert storil tisti grozoviti morivec Janez P****, od kterege je marsikteri naših bravcov čudno novico slišal, da je po dopernešenem umoru umorjenega prekrižal in nad njim molil. C. k. kresijna sodnija novomeška ga je zavolj javne posilnosti z nevarnim žuganjem in zavolj razbojnega umora v smert obsodila in najvišja sodnija je to osodbo poterdila. Naj povemo našim bravcom to prigodbo, kakor jo je sama c. k. novomeška sodnija v domačem jeziku razglasila: Janez P**** po domače M., 27 let star, neoženjen, lastnik vinograda, rojen v Derganjem selu, no-

*) Berž ko ne so bile ruske ali škarlatna vročica (Scharlachfieber), ktera je tudi v drugih krajih letos mnogo otrok zadavila. Vred.

vomeškega okraja, po slovesu zanikern, len, pijanosti in tatvini udan človek, je bil po razsodbi c. k. okrajne sodnije novomeške 17. maja lanskega leta zavolj prestopka tatvine obsojen v zapor na en teden; v preiskavi zavolj hudodelstva javne posilnosti z nevarnim žuganjem je bil potem pri c. k. kresijni sodnji, pa pred končano preiskavo, iz zapora izpušen 21. jun. lanskega leta. — Tri dni potem se poda Janez P* v Čermošnice na sejm; tam je z Matijem Gerdešičem iz Dragomelj metliške okrajne, ki je par volov na sejm prignal, se soznanil in se mu ponudil, da mu pri prodaji hoče na roko iti. Matija Gerdešič proda vole nekemu sorodniku Janeza P* za 56 gold. in ravno med pogodbo pride Janez P* zopet zraven. Mat. Gerdešič vesel kupčije in misleč, da mu je Janez P* pripomogel, ga pelje, kakor mu je bil pred obljubil, v več kerčem ter mu plača vina in svinjine. Tukaj zopet prešteje Mat. Gerdešič svoje denarje pričo Janeza P*, kterege je že takrat misel obšla se denarjev polastiti. Z zvitim pregovarjanjem in bahanjem, da je premožen človek in da ima par volov v reji, si zaupnost Matija Gerdešiča pridobi, tako, da je od svojega namena, še na tistem sejmu druge vole kupiti, odstopil ter sklenil, une vole vzeti, ki so po P**** besedah v Rožni dolini v reji bili. Ko sta zategadelj ob polištrih popoldne iz Čermošnic šla, sta ju došla dva druga človeka in se jima pridružila. Al Janez P* si vedno prizadeva se nju znebiti, češ, da s svojim tovaršem zdaj po tej zdaj po uni bližnici v Rožno dolino iti hoče. Še le ko so dalje šli, sta jima tovarša pravi pot pokazala in se ločila. Ko Janez P* in Matija Gerdešič prideta čez goro blizo Brezja pri Rožni dolini, sedeta za germovje nekoliko preč od pota. Tukaj sklene Janez P* zveršiti svoj naklep, tovarša denarjev oropati in ga umoriti. Se vedno o volih prijazno pogovarjaje vzame Janez P* iz žepa kamen, okoli 3 funte težak, ki ga je bil še na poti zunaj Čermošnic skrivaj spravil, ter udari sedejočega Mat. Gerdešiča z toliko močjo po glavi, da mu je čepinjo razsul. Potem, ko je umorjenemu premoženje 53 gold. 43 kr. vzela, ga prekriža in nekaj časa pri njem moli; ko zmoli, se verne nazaj v Čermošnice, kamor je došel okoli šestih zvečer; tam si je marsikaj nakupil z oropanimi denarmi in zapitnine poravnal. — Pri ogledu mertvega se je pokazalo, da mu je čepinja čisto razbita in obraz raztolčen bil, kar je po izreku zdravnikov Matiju Gerdešiču naravnost smert nakloniti moralo, in od mnogo silnih udarkov pričalo. Po dolgem tajejni je obstal Janez P* hudodelstvo. Danes se je spolnila pravica nad njim! Velika množica ljudi se je bila k žalostni zgodbi zbrala, kakoršne že blezo 50 let pri nas nismo doživeli; s tihim strahom je pričakovala trenutka, ki bo zločesto življenje pregrešnika končalo. Res grozno je bilo viditi viseti mertveca med nebom in zemljo! Vendar v veliko odžalo vsem je obsojenec, zlo skesan, miren, in v Božjo voljo udan dušo izdihnil. Naj bode zlasti mladosti v svariven izgled, kam neubogljivost in razujzdanost človeka že v mladih letih pripelje. Nobeno opominjevanje ni pomagalo; tako hudoben je bil, da so mu oče na smertni postelji rekli: „Janez, Janez, ti boš res še na vislicah visel, ako se ne poboljšaš“. In žalibog! prenatanko so se spolnile očetove besede!

Iz Smelednika 26. julija. A. B. V nedeljo popoldne nam je huda ura strašno nesrečo napravila. Toča nam je na polji in v kozolcih veliko potolkla, ker je bila do srednjega krompirja debela; al silni vihar je še več škode napravil; več kozolcov s snopjem naloženih je ali čisto poderl ali jim strehe vzel in žito pometal; grušte je z poslopij snemal, sadne drevesa poderal, smreke iz zemlje ruval, hraste lomil, in razsajal kot da bi bil sodni dan. Stari moške pravijo, da le enkrat, nekteri pa, da še nobenikrat ne pomnijo take hude ure v okolici naši.

Iz Ljubljane. Od sabote bivajo svetli knez in veliki škof goriški, gg. Andrej Gollmayer, v našem mestu, kodar bojo v mnogih opravih do petka ostali; v nedeljo

in pondeljek namreč so birmali, v nedeljo, pondeljek in torek pa 21 novih gospodov mašnikov posvečili; med birmanci v nedeljo je bil en malo uro poprej od preč. gospod prošta keršen jud (svečarsk podmojster). — Ker je za zdravja voljo želeti, da bi v bolnišnicah ne bila prevelika gnječa bolnih vojakov, razglša tudi naš magistrat prošnjo, naj bi radodarni prebivavci ljubljanskega mesta vzeli po enega, dva, tri ali več že boljnih vojakov k sebi v stanovanje, dokler se popolnoma ne okreva; tudi tukajšni zdravniki so bili naprošeni, naj bi, kdor more, vzel nekoliko še hirajočih v svojo skerb. Da to vabilo ne bo klic upijočega v puščavi, je gotovo. — Silna vročina (27 stopin v senci) nas kuha še v eno mer in v okolici ljubljanski vse zeva po dežji, kterege še zmiraj ne kapljice ni; zemlja poka od suše in trava šumi pod nogam; sém ter tje cepa živina za čermom ali „rumenim ovčičem“, kakor Gorenci večidel „Milzbrand-u“ pravijo. Tako smo zdihovali do nedelje popoldne; v nedeljo popoldne pa je prišlo nekoliko, ponoči pa še več dežja, po katerem smo hrepeneli že več tednov. — Hvala Bogu, da menda na Krajskem ni povsod taka, ker sém ter tje — slišimo — da včasih dobro podežuje, al žalibog! da tudi toča je potolkla že tam pa tam. Al tudi iz družih dežel beremo, da je vročina in suša takošna, kakoršne od leta 1834 in 1846 dosedaj ni bilo. Na Francozkem imajo opoldne v senci po 34 do 35 centigradov vročine; v Švajci se taja sneg po snežnikih, da potoki kot hudourniki tekó z njih. V Londonu razsaja neznan vročina, vode pomanjkuje in ljudje bolehaajo.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Laškega. Kar se iz mnogih laških dežel sliši, ni tako napravljeno, da bi smeli misliti, da je že vseh homatij konec; marveč je podoba, da bo „laška zveza“ še le prava zmešnjava. V Toskani nova začasna vlada noče nič od mirne sprave vediti in tedaj tudi odstavljenega vladarja toskanskega nikakor noče nazaj; taka je tudi v Modeni; v Milanu si stojijo mnogoverstne stranke nasproti, med kterimi avstrijska ni najmanja; v nekterih papeževih deželah nočejo nič od novega reda slišati, še huje je tu in tam na Sardinskem, kjer se več zabavlje zoper Francoze sliši kakor zadovoljnosti; najbolj razsajajo v Livorni in Genovi, kjer so na francozkega orla blato metali in na-nj pljavali. V Turinu so skrili podobo Napoleonovo in kažejo spet podobo Orsinovo. Iz vsega se vidi, da Lahi niso Napoleona celó nič zahvaležni in da bo treba s silo berzdati „zvezo italijansko“. Sliši se tedaj, da bo 50,000 vojakov francozke armade posedlo nepokojne laške dežele. Kakor večina laškega naroda ni zadovoljna z novim strojem, tako tudi ni podoba, da bi se vsi laški vladarji udali novim uredbam. Pravijo, da se sv. oče papež branijo, častno predsedništvo „laške zveze“ prevzeti, — tudi kralja napolitanskega ni volja na vrat na nos stopiti v oktroirano zvezo. Če se vsemu temu še dostavi, da tudi Angleži mermrajo čez novi stan laških zadev, in ž njimi Prusi, je očitno, koliko dca še čaka Napoleona, da bode ukrotil nepokoj, ki ga je s prenapetimi obljubami pred 3 meseci sam krepčal na Laškem. Sliši se, da že konec tega mesca se bo snidel v Zürichu zbor avstrijskih, francozkih in sardinskih pooblastencov, da bojo izdelali izpeljavo mirne sprave, kakor je bila v Villafranki osnovana, in potem še le bo, kakor „Nord“ piše, veliki zbor (kongres) šestih velikih vlad, med kterimi bo tudi sardinska. Tudi Francozi sami niso zadovoljni s početjem Napoleonovim; priča tega so govori njegovi v mnogih prilikah, v kterih se cesar skerbno zagovarja, zakaj da je tako hitro mir sklenil. Dnarničarji francozki pravijo, da samo to, da je Lombardija gospodarja premenila, ni vredno 500 milijonov frankov, za ktere je francozki državni dolg sedaj